

Cursus Torah

(21) Parasjat T'tsawwèh

Driebergen, 11 september 2012

Willem J. Ouweneel

parasjat T'tsawwèh, '(en gij) zult gebieden' (Ex 27:20-30:10)

Olie voor de kandelaar; de priesterkleding; de priesterwijding; het dagelijks brandoffer; het reukofferaltaar

Onderverdeeld:

- I. Ex 27:20-28:43 (1e les)
- II. Ex 29:1-30:10 (2e les)

Betekeningen van de tabernakel

Vs9: tabernakel (Lat.: *tabernaculum*, ‘tent’; Gr.: *skènè*, ‘tent’; Hebr.: *misjkan*, van *sj-k-n*, ‘wonen’):

(a) aardse woonplaats van God > Jesjoea > Gemeente

Neerwaartse beweging (Gods zelfopenbaring; Ex 25-27):

(b) beeld van de hemelse heerlijkheid (Hb 8:5; 9:23) c.q. van de heerlijkheid van Jesjoea (vgl. Jh 1:14)

Opwaartse beweging (plaats van eredienst; Ex 28-30):

(c) ontmoetingsplaats van God en zijn volk op basis van het offer (vgl. Ex 29:36-46) > werk van Jesjoea

Olie voor het licht (27:20v.)

Nieuwe parasja: 27:21: 1^e keer ‘Aäron & zijn zonen’ als priesters! >> Ex 28v.

Altijd licht in het heiligdom = licht over de goddelijke dingen! (Ex 30:7 & Lv 24:2 's morgens & tegen de avond de lampen verzorgen)

(niet verwarren met het ‘licht der wereld’, Jh 8:12; 9:5)

Vgl. eredienst < > evangelisatie

Vs21: 1e keer ‘tent der ontmoeting’! (vgl. 29:42)

2e keer ‘eeuwige inzetting’ (na Ex 12:14,17 Pèsach)

De priester bij de kandelaar

De kandelaar in
het heiligdom,
aan de zuidzijde,
tegen de vergulde
planken aan

Ex 28v.: Israëls priesterschap (a)

I. De hogepriester: type van Jesjoea (zie Hb!)

(a) taak op *aarde*: op het kruis (Hb 2:17, *Jom Kippoer*)

(b) taak in de *hemel* (Hb 3-9):

(1) t.o.v. de *mens*: God representeren (kleding)

(2) t.o.v. *God*: volk representeren

* stenen op schouders, borst, voorhoofdsplaat

* voorbede (reukofferaltaar) (Hb 7:25)

* leider van de eredienst (Hb 2:12; 8:1v.; 13:15)

Ex 28v.: Israëel priesterschap (b)

II. De priesters: type van de gelovigen

(a) taak op *aarde* (verbonden met Jesjoea, Hb 3:6):

(1) t.o.v. de *mens*: God representeren (1Pt 2:9)

(2) t.o.v. *God*: volk representeren (voorbede, lofprijzing, 1Pt 2:5,9; Hb 10:19-22; 13:15)

(b) taak na de *wederkomst* (Op 1:6; 5:10; 20:6)

Elke gelovige *in principe* een priester; de priesterwijding laat zien hoe hij het praktisch *waar maakt*

Roeping van Aäron (Ex 28)

Vs1 roeping van Aäron; vgl. Hb 5:4

Joodse traditie: ‘Mozes was de eerste priester’ – maar Mozes bracht nooit offers, in tegenstelling tot Jetro (18:12) en de ‘jongemannen’ van Israël (24:5)

Zonen van Aäron: Nadab & Abihu (stierven in Lv 10:1v.), Eleazar & Itamar (stamvaders van de twee priestergeslachten: 1Kr 24; vgl. Sadok & Eli)

Vs2 kleren drukken waardigheid van het priesterambt uit (vgl. koningsmantel & élk ambtsgewaad)

Vs3 vgl. hefoffer in Ex 25 (geestelijke gezindheid)

De priesterkleding (Ex 28)

Vs4 kledij van de hogepriester (Rasji: acht onderdelen):

(1) efod (priesterschort): vs5-14

(2) ‘borsttas der beslissing’: vs15-30

(3) bovenkleed (eigenlijke mantel): vs31-35

(4) gouden voorhoofdsplaat: vs36-38

(5) onderkleed (NBV: ‘tuniek’; Rasji: op de huid): vs39

(6) tulband: vs39

(7) gordel (v.d. tuniek; vgl. band v.d. efod, vs8): vs39

(8) onderbroek: vs42

De hogepriesterlijke kleding

tulband en voorhoofdsplaat

onderkleed (gordel onzichtbaar)

daarbovenop: bovenkleed

daarbovenop: efod (met band)

daarbovenop: borsttas

Vijf materialen

- (1) *Goud*: goddelijke heerlijkheid (vgl. Hb 9:5)
- (2) *Blauwpurper*: **Jh**; het ‘hemelse’ aspect (Jh 3:13; 1Ko 15:47, de ‘hemelse mens’)
- (3) *Roodpurper*: **Lc**; het ‘koninklijk-universele’ aspect
- (4) *Scharlaken*: **Mt** (zie 27:28!); lett. ‘worm’ (*tôla ‘at*, Ps 22:7 Messias): het ‘aards-menselijke’
- (5) *Linnen*: **Mc**; het ‘morele’ aspect: de dienstknecht, praktische gerechtigheid (Op 19:8; Ps 132:9)

Efod (priesterschort) (vs5-14)

Vs6,8 efod en bijbehorende band van gouddraden en driekleurige wol op fijn linnen

Vs7,9-14 twee schouderstukken (vgl. Js 9:5), elk een onyxsteen in een gouden kas, daarop (onuitwisbaar!) de namen van de ‘zonen van Israël’ gegraveerd in geboortevolgorde: Jakobs zonen voor God in ‘gedachtenis’ gebracht in het heiligdom

(Rasji: ene steen: Ruben, Simeon, Levi, Juda, Dan, Naftali;
andere steen: Gad, Aser, Issachar, Zebulon, Jozef & Benjamin)

4 dingen die Aäron ‘draagt’

I. op zijn *schouders*: twee onyxstenen met de namen van Jakobs twaalf zonen (vs12)

II. op zijn *hart*:

(a) twaalf edelstenen met de namen van Israëls twaalf stammen (vs29)

(b) de Urim en de Tummim (de orakelstenen) (vs30)

III. op zijn *voorhoofd*: de voorhoofdsplaat (Israëls ‘schuld’ in de heilige dingen, vs38)

‘Borsttas der beslissing’ (vs15-30)

Vs15v. dubbelgevouwen linnen lap (met de 4 draden)

Twee doelen van de borsttas:

(a) draagt 12 edelstenen in gouden vattingen, met de namen van de 12 *stammen* van Israël, in ‘gedachtenis’ gebracht voor God in het heiligdom (vgl. Hl 8:6)

≠ ‘zonen’! hier dus ook Efraïm & Manasse (in plaats van Jozef & Levi; vgl. groepering rond tabernakel, 3 x 4: Nm 2)

(b) bevat de Urim en Tummim (orakelstenen) (Rasji, Rasjbam: vandaar de naam van de borsttas)

Urim en Tummim

Oerim: ‘lichten’, *toemmim*: ‘volmaaktheden’ (of ‘vervullingen’; Rasji: God geeft licht over de te gane weg & vervult zijn beloften)

Godsnaam geschreven op onbekend materiaal

Toepassing: (a) Nm 27:21 (Eleazar); (b) 1Sm 28:6 (Saul); (c) Ea 2:63; Ne 7:65 (postexilische priester)

Vandaag: leiding van de Heilige Geest, in overeenstemming met Gods wezen: ‘licht’ en ‘volmaaktheid’

Bovenkleed (vs31-35)

Vs31: bovenkleed ‘van de efod’, d.i. die daarbij hoort, gemaakt van blauwpurperen wol (vgl. Nm 15:38)
(Jesjoea: hemelse mens, hemelse bediening)

onderzoom:

- driekleurige wollen granaatappels (verbod van het Beloofde Land: Nm 13:23; Dt 8:8)
- gouden belletjes (Talmoed: 72 stuks) (hoorbaar als Aäron in heiligdom is: als ze klinken, leeft hij nog!)

Voorhoofdsplaat (vs36-38)

Gouden plaat (NBV: rozet) op de tulband

29:6 ‘heilige diadeem’ (SV: ‘kroon der heiligheid’)

Tekst: *Qôdesj l’JHWH*, ‘aan JHWH geheiligd ([toe]gewijd)’ ([H]SV [‘De heiligheid des Heeren’] = fout)

Aäron vertegenwoordigt het volk, óók in de overtredingen die het in de eredienst begaat (een soort ‘verzoening’ zonder dierlijk offer!)

Jesjoea voorziet in onze onachtzaamheid door *zijn* toewijding aan God! (Ef 1:6)

Overig (vs39-43)

Vs39 linnen onderkleed & tulband, geborduurde gordel

Vs40 zonen van Aäron: linnen onderkleden, gordels & fraaie hoofddoeken (Rasji: zonen precies half zo veel kledingstukken [4 stuks] als Aäron [8 stuks])

Vs41 anticipeert op Ex 29: zalven, wijden (lett. ‘de hand vullen’, SV) & heiligen

Vs42v. linnen onderbroeken zodat ze niet ‘te schande’ staan (fysiek & moreel) (ons ‘vlees’ veroordeeld)

Einde 1^e les

De priesterwijding

Zeven elementen (straks uitgesplitst tot twaalf):

1. *Wassen* (totale reiniging)
2. *Bekleden* (met de waardigheid van het ambt)
3. *Zalving* van Aäron (later ook olie op de priesters)
4. *Zondoffer* (basis van de reiniging)
5. *Brandoffer* (Jesjoea's waardigheid ontvangen)
6. *Wijdingsoffer* (de eigenlijke wijding)
7. *Bespreukeling* (bloed & olie toegepast op hele leven)

De priesterwijding (a) (29:1-7)

Vs1v. benodigd: stier (= zondoffer), 2 rammen (= brand- resp. wijdingsoffer), mand met diverse ongezuurde tarwebroden (spijsoffer).

Wijding (ingang van de tabernakel) (12 onderdelen):

- (1) vs4 Aäron en 4 zonen wassen (Rasji: *mikwé*)
- (2) vs5v. Aäron aankleden: onderkleed, bovenkleed, efod, borsttas, gordel van de efod, tulband, rozet
- (3) vs7 Aäron zalven (later ook olie op de zonen!)

De wassing

Tweeërlei wassing in het priesterschap:

(1) de *totale* wassing (onderdompeling): eenmalig

(2) wassing van handen en voeten: vele malen, en wel bij het koperen wasvat (Ex 30:19)

Vgl. Jh 13:10: éénmaal gebaad (ondergedompeld), maar véle malen de voeten wassen (bekering >> praktische wandel)

N.B. hier het water vóór het bloed genoemd: het subjectieve vóór het objectieve

De zalving met de Geest

Jesjoea niet alleen gezalfde Koning (*Masjiach*), maar ook de gezalfde priester én profeet (Js 61:1v.)

(nooit letterlijk gezalfd, wel geestelijk, bij zijn doop in de Jordaan; vgl. Hd 10:38 gezalfd met de *Geest* voor zijn 3-voudig ambt)

Alleen Jesjoea gezalfd zonder noodzaak van bloed (terwijl Aäron persóónlijk een zondoffer nodig had! Lv 9:7; 16:6; vgl. Hb 5:1-3)

N.B. De priesters (wij!) worden pas gezalfd ná het brengen van de bloedige offers

De priesterwijding (b) (29:8-18)

(4) Vs8v. de zonen aankleden (ook wij waardigheid!)

(5) Vs10-14 het *zondoffer* (de stier):

- handoplegging (vereenzelviging offeraar – offerdier),
- slachten,
- bloed op de horens van het altaar,
- vet op het altaar,
- vlees verbranden buiten de legerplaats (zie later in de wetten betreffende de zondoffers: Lv 5v.,16]

De priesterwijding (c) (29:8-18)

(6) Vs15-18 het *brandoffer* (1e ram):

- handoplegging,
- slachten,
- bloed rondom [of tegen?] het altaar sprenkelen,
- vlees op het altaar gaat in rook op (vgl. zondoffer!)

[Aäron type van Jesjoea én heeft Hem nodig!]

Zond-, brand-, vredeoffer

Eerste 2 geven 2 zijden van het werk van Jesjoea weer (daarom zo vaak samen genoemd):

- * *Zondoffer*: alle *onwaardigheid* van de offeraar *gaat over* op het offer (handoplegging)
- * *Brandoffer*: alle *waardigheid* van het offer *gaat over* op de offeraar (handoplegging) (Ef 1:6)
- * *Wijdingsoffer*: heeft karakter van een *vredeoffer*: (a) *gemeenschap* (Hb 3:6), (b) *gelofteoffer* (Lv 7:16)

De priesterwijding (d) (29:19-25)

- (7) Vs19-25 het *wijdingsoffer* (2^e ram): handoplegging (wijding v.d. ram > wijding v.d. priesters), slachten [Jesjoea in zijn toegewijde liefde & energie als dat wat de ingewijden moet karakteriseren; vandaar:]
- (8) Vs20v. bloed op rechter oorlel [eerst luisteren!], duim [handel!], grote teen [wandel!], rest rondom altaar & iets ervan (met olie) sprenkelen op kleren van de priesters [dus ook dezen gezalfd! 2Ko 1:21]
- (9) Vs22v. vet op het altaar (vredeoffer! vs28)

De priesterwijding (e) (29:19-25)

(10) Vs23-25 broden op priesterhanden > beweegoffer
> altaar (vgl. spijsoffer) (Rasji: het is hier Mozes die
het vlees beweegt & Aäron+zonen zijn de offeraars)

(11) Vs26-28 ‘beweegborst’ & ‘hefschenkel’ zijn voor
altijd voor de priesters (vredeoffer!)

Borst vh beweegoffer (horiz. voor God bewogen): *liefde*

Bout vh hefoffer (vertic. voor God bewogen): *energie*

(vgl. het hart & de schouders v.d. hogepriester! H1 8:6)

De priesterwijding (f) (29:27-37)

- * Vs29v. opvolging van de hogepriester: oudste zoon
(12) Vs31-33 de priesters moeten het vlees & de broden van het wijdingsoffer eten; rest verbranden: ‘heilig’
[wat door God wordt bewonderd in Jesjoea (beweeg/hefoffer), moeten wij ons geestelijk eigen maken]
- * Vs35-37: hele procedure duurt 7 dagen, met dagelijks 1 zondoffer & 1 reiniging van het altaar (Rasjbam: dienst van Aäron & zonen zelf begon pas op 8^e dag)

Dagelijks brandoffer (a) (29:38-43)

Tekst gaat vanzelf over tot het dagelijks brandoffer
Vs38v. 's morgens & tegen het vallen van de avond
(‘tussen 2 avonden’): jonge ram (‘lam’)

Vs40 spijsoffer (meelbloem & olie) & plengoffer (wijn)

Vs42v. voor altijd! *basis* voor Gods betrekkingen met
zijn volk: de waardigheid van Jesjoea's offer (Ef 1:6)

Vs42b NBV: ‘Daar zal ik *jullie* [= het volk] ontmoeten
om met *jou* [= Mozes] te spreken’ (NBV)!

Dagelijks brandoffer (b) (29:44-46)

Tabernakel = ‘tent der *ontmoeting*’: God & zijn volk

Vs43b: Gods *heerlijkheid* is daar (*Sjechina!* 40:34v.)

Vs44 door Gods tegenwoordigheid heiliging v.d. ‘tent der ontmoeting’, v.h. altaar & van Aäron & zijn zonen

Vs45 zo *woont* God te midden van zijn volk (vgl. 15:13,17; 25:8) als *hun* God

Vs46 doel van de Uittocht: niet zo zeer het Beloofde Land als wel Gods ‘wonen’ bij hen (vgl. Ex 15!)

De twee altaren (a)

Waarde van het dagelijks brandoffer brengt ons direct tot de dagelijkse dienst van het reukwerk

Brandofferaltaar: in de voorhof, spreekt van Jesjoea's *werk* als basis voor Gods welbehagen in ons

Reukofferaltaar: in het heiligdom, spreekt van Jesjoea's *persoonlijke heerlijkheid* als basis voor Gods welbehagen in ons (verband met voorbede: Ps 141:2; Js 56:7; Op 5:8; 8:4); Jesjoea als voorbidder: Zc 1:12; Lc 22:32; Jh 17; Rm 8:34; Hb 7:25; 1Jh 2:1; Op 8:3v.)

Het reukofferaltaar

De twee altaren (b)

buiten

koper

Jesjoea's *werk*

Jesjoea *stierf* voor ons

de *zondaar* nadert

voorwaarde voor onze dienst

bloedige offers

plaats voor het *hele volk*

brengt ons tot God

binnen

goud

Jesjoea's *persoon*

Jesjoea *leeft* voor ons

de *priester* nadert

plaats van onze dienst

reukwerk

alleen plaats voor de *priesters*

bewaart ons voor God

Het reukofferaltaar (a) (30:1-10)

Vs1-5: acaciahout, 1x1x2 el, horens, overtrokken met zuiver goud, gouden rand ('kroon', verwant met 'diadeem' in 29:6), gouden ringen, gouden draagbomen

Vs6 vóór het voorhangsel, daarmee vlak vóór de ark

Vs7v. Aäron ontsteekt daarop voor JHWH 's morgens & 's avonds welriekend reukwerk (zie vs34-38)

[ook taak van de priesters: 1Kr 6:49]

Het vuur beproeft al Jesjoea's innerlijke heerlijkheid & brengt de heerlijke geur daarvan te voorschijn

Het reukofferaltaar (b) (30:1-10)

Vs9 geen ‘vreemd’ (Ibn Ezra: d.i. niet voorgeschreven)
reukwerk, geen dierlijke offers, geen drankoffers

Vgl. Lv 10:1 (zonen van Aäron)! ongehoorzaamheid

Vs10: 1x per jaar verzoening erover doen (enige
verwijzing in Ex naar *Jom Kippoer!*)

Bloed aan de horens: Jesjoea’s en óns priesterschap in het
heiligdom is gebaseerd op het verzoeningsbloed van
Jesjoea (horens beeld van zijn kracht)

Einde 2^e les